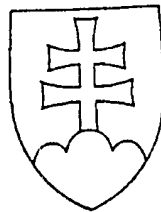

Slovenskej republiky

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jozefa Štefanku a členiek JUDr. I. Izakovičovej a JUDr. Anny Petruľákovovej v právnej veci žalobcov: 1/ **S.** so sídlom v Bratislave, pobočka Banská Bystrica, ul. K. Banská Bystrica, IČO: X. 2/ **K., s. r. o.**, M., Banská Bystrica, IČO: X. zast. JUDr.J., advokátom, Advokátska kancelária, ul. J. V. 3/ **D.**, S., Senec, IČO: X. zast. JUDr. I. Š., G. Bratislava, za účasti vedľajšieho účastníka JUDr. I. B. B., X., správca konkurznej podstaty úpadcu R., Banská Bystrica, proti žalovanému: **A. a. s.**, S. Banská Bystrica, IČO: X.zast. JUDr. P. D. advokát, Advokátska kancelária, H., Banská Bystrica, **o neúčinnosť právneho úkonu**, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. septembra 2004 č. k. 28 Cb 22/99 – Va – 245, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. septembra 2004 č. k. 28 Cb 22/99 – Va – 245 **p o t v r d z u j e.**

Nepripúšťa zámenu žalobcu za S., a. s., C. Bratislava.

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd vyslovil, že vklad R. Banská Bystrica, so sídlom S. Banská Bystrica do základného imania obchodnej spoločnosti A. a. s., S. Banská

Bystrica uskutočnený na základe písomného vyhlásenia z 30. 07. 1997, deklarovaneho za účasti notára, na základe ktorého bolo rozhodnuté, o vklade Okresným úradom v Banskej Bystrici, Katastrálny odbor č. V. s povolením k 9.9.1997 je voči konkurzným veriteľom právne neúčinný. Konanie o žalobách žalobcov 2/ a 3/ zastavil. Žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 1/ náhradu trov konania v sume 500,-Sk.

Vyhovel tým čiastočne žalobe žalobcov 1/ - 3/ z 01. 03. 1999, ktorou sa domáhali právnej neúčinnosti uvedeného vkladu na základe písomného vyhlásenia z 30. 07. 1997, na základe ktorého bol Okresným úradom v Banskej Bystrici v konaní č. V. dňa 09. 09. 1997 povolený vklad vlastníctva do katastra. Právnej neúčinnosti sa domáhali na základe toho, že uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. 01. 1998 č. k. 51 - 24 K 222/97 bol vyhlásený konkurz na majetok úpadcu - R., Banská Bystrica, S.. Na prieskumom pojednávaní konanom dňa 05. 11. 1998 žalobcovia ako veritelia si uplatnili nároky voči úpadcovi, ako veritelia svoje pohľadávky. Správca konkurznej podstaty uznal pohľadávky žalobcov 2/ a 3/ ako opodstatnené, pričom nárok žalobcu 1/ poprel v časti 5 858 464,-Sk.

Dňa 30. júla 1997 už po začatí konkurzného konania na základe písomného vyhlásenia vykonal nepenažný vklad do základného imania žalovaného v hodnote 27 209 321,-Sk, čím došlo k ukráteniu konkurzných veriteľov, pritom medzi úpadcom a žalovaným je personálne prepojenie, dokonca tie isté osoby.

Podaním zo 16. 08. 2004 zobral žalobca 2/ a podaním z 14. 09. 2004 zobral žalobca 3/ žalobu späť so súhlasom žalovaného, v ktorej časti súd preto konanie zastavil.

Pokiaľ ide o určenie právnej neúčinnosti právneho úkonu úpadcu a žalovaného prvostupňový súd po vykonaní dokazovania (§ 120 ods. 1 OSP) a jeho vyhodnotení (§ 132 OSP) dospel k záveru, že žaloba je právom podaná a preto jej vyhovel. Samotné rozhodnutie odôvodnil tým, že konkurzné konanie začalo doručením návrhu K. š. p. ú. Bratislava súdu dňa 30. 06. 1997 a žalobkyňa, ako konkurzná veriteľka si uplatnila voči úpadcovi pohľadávku v sume 26 050 415,-Sk, ktorú správca konkurznej podstaty do výšky 5 858 464,-Sk poprel.

Podľa výpisov z obchodného registra žalovaného vložka č. X. odd. Sa a úpadcu vložka č. X. odd. Dr. z rozhodného obdobia, ako členovia predstavenstva žalovaného a zároveň úpadcu sú v obchodnom registri zapísaní: J., Ing. J., Ing. J. Ing. L.. Ako členovia dozornej rady žalovaného a zároveň členovia predstavenstva úpadcu sú zapísaní; D. a M.

Podľa zakladateľskej zmluvy žalovaného z 15. 07. 1997 sú zakladateľmi žalovaného: Ing. J., Ing. J. Ing. J., J. a úpadca. Prvostupňový súd sa ďalej skutkovo vyporiadal evidenciou a presunom akcií (str. 4-6 napadnutého rozsudku).

Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 15 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, pričom neakceptoval obranu žalovaného, že nepeňažným vkladom nešlo o úmyselné poškodenie veriteľov, pretože úpadca mal v tom čase majetok v dostatočnej hodnote na uspokojenie veriteľov.

Rozhodnutie o náhrade trov konania založil na ustanovení § 142 ods. 1 OSP.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný. Odôvodnil ho tým, že nemôže súhlasiť so skutkovými ani právnymi závermi, ktoré sa preniesli do samotného napadnutého rozhodnutia. Už v priebehu prvostupňového konania namietal, že žalobný petit nie je určitý a zrozumiteľný čo spôsobuje, že rozsudok po stránke materiálnej je nevykonateľný. Táto povinnosť je daná ustanovením § 79 ods. 1 OSP a pokiaľ splnená nie je, súd musí postupovať podľa § 43 OSP. Za nesporné považuje, že do obchodnej spoločnosti žalovaného do základného imania bol vložený nepeňažný vklad vo výške 45 690 000,--Sk, pričom tento pozostával z vecí hnutelných a nehnuteľných a hodnota vkladu, ktorý tvorili nehnuteľnosti bola vo výške 27 209 321,--Sk. V súdnej veci treba postupovať ako pri žalobách o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v prípade žalôb o vydanie nehnuteľnej veci. Len po vyriešení procesnej otázky v súvislosti so žalobným petitom je možné zaoberať sa vecne otázkou žaloby. V čase založenia žalovaného sa úpadca nenachádzal v predĺžení. Prevod akcií na oprávnené osoby sa zrealizoval v súlade s uznesením členskej schôdze úpadcu z 12. 05. 1997.

Po zrealizovaní exekučných konaní v prospech Sociálnej poisťovne aktíva úpadcu klesli tak, že boli menšie ako pasíva a len v dôsledku toho sa R. ocitlo v úpadku a bol na jeho majetok vyhlásený konkurz. Zo strany úpadcu aj žalovaného všetky právne úkony boli vykonané v súlade s platnými zákonmi. Podľa názoru odvolateľa aj keď došlo k novelizácii ZKV so spätnou účinnosťou nemožno tieto ustanovenia vykladať v jeho neprospech v tom zmysle, že právny úkon bol realizovaný s úmyslom ukrátiť iných veriteľov.

Veriteľa zaťažuje dôkazné bremeno, aby v súdnom konaní preukázal, že odporovateľným právnym úkonom dlžník kvalifikovaným spôsobom zmenšil svoj majetok.

Pokiaľ následne dlžník - R. realizoval výmenu týchto akcií za podielové listy jednotlivých členov dlžníka na základe zmlúv o prevode cenných papierov a dohôd o postúpení pohľadávky, je toho názoru, že táto otázka je mimo rámec predmetu tohto konania a pokiaľ došlo k ukráteniu

veriteľov; tak zrejme takýmto postupom a bolo na vôli veriteľov v konkurznom konaní, aby odporovateľnými žalobami ich neúčinnosť napadli. Z týchto dôvodov navrhol odvolaniu vyhovieť a žalobu zamietnuť. Žalobkyňa sa na podané odvolanie nevyjadrila.

Odvolací súd rozsudok z 9. novembra 2005 č. k. 2 Obo 40/2005 – 272 v jeho napadnutej časti potvrdil a žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

V rozsudku poukázal na správne právne dôvody rozsudku súdu prvého stupňa. Žalovaný ani skutkový stav ako bol zistený nepoprel a jeho obrana spočívala predovšetkým v námietkách, ktoré nesúvisia s náležitosťami, ktoré vyžaduje odvolanie (§ 205 OSP). Je to námietka, že je nepresný, nezrozumiteľný a tým aj nevykonateľný petit, nesprávny postup súdu, ktorý mal v konaní postupovať „obdobne ako pri žalobách o určovaní vlastníckeho práva“. Občiansky súdny poriadok v § 79 ods. 1 OSP nehovorí o žalobnom „petite“, je to skôr teoretické zhrnutie toho, čoho sa žalobca v žalobe domáha. Žalobný petit je predovšetkým vecou žalobcu a tým aj súdu, aby vedel posúdiť, čoho sa žalobca domáha. Petit žalobcovi aj prvostupňovému súdu bol jasný a vykonateľný a takým sa javí aj odvolaciemu súdu. Ten istý OSP určuje aj postup súdu v konaní. Prirovnávať samotný postup pri popierateľných žalobách s postupom pri žalobách o určenie vlastníctva znamená nerozlišovať odlišný predmet týchto sporov.

Nepovažoval za dôvodnú ani obranu, že úpadca v čase zadĺženia žalovaného sa nenachádzal v predĺžení. Už samotné založenie nového subjektu a personálne prepojenie medzi nim a dlžníkom, ako neskorším úpadcom, svedčí o účele tohto kroku. Nikde nehol uvedený ten dôvod, ktorý tu v skutočnosti bol. Dôkazné bremeno rozhodne nie je na žalobkyni. Súd nespochybňuje, že popierané právne úkony boli platne uzavreté. Tieto žaloby sú o odporovateľnosti platných právnych úkonov a čo do možnosti uplatniť toto právo sú obmedzené.

Žalobkyňa neuplatnila náhradu odvolacích trov, preto jej ich odvolací súd nepriznal.

Rozsudok odvolacieho súdu napadol dovolaním žalovaný. Dôvody dovolania spočívali v tom, že žalovanému bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred odvolacím súdom (§ 237 písm. f/ OSP). Tento protiprávny postup mal spočívať v tom, že odvolacie konanie dňa 9. novembra 2005 bolo vykonané aj napriek tomu, že podaním doručeným faxom odvolaciemu súdu dňa 08. 11. 2005 a v origináli 10. 11. 2005, ku ktorému podaniu bola pripojená xeroxová kópia „potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti“ o tom, že JUDr. P. D. je práceneschopný od 08. 11. 2005, odvolací súd to neakceptoval a vo veci pojednával. Ďalej poukázal, aké práva má účastník a že ustanovenie § 101 ods. 1 OSP bolo flagrantne porušené, keď súd neakceptoval ospravedlnenie právneho zástupcu a vo veci pojednával.

Dovolací súd svojim rozsudkom (1 Obdo V 24/2006) zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, osvojil si dôvody žalovaného, meritom veci sa nezaoberal a vysvetlil odvolaciemu súdu, ako treba postupovať pri výklade dotknutých ustanovení. Doslovne uviedol, že „pokiaľ ide o výklad a aplikáciu ustanovenia § 237 písm. f/ v spojení s § 101 ods. 2 OSP, v tomto smere už existuje rozsiahla judikatúra dovolacieho súdu, na ktorú správne dovolateľ poukazuje. Značná časť tejto judikatúry je napríklad zhrnutá v publikácii Občiansky súdny poriadok s judikatúrou z edície Justícia, vydanej „IURA EDITION, spol. s r. o., rok 2007, str. 403 – 406“.

Odvolací súd po zrušení jeho prvého rozsudku stanovil dátum odvolacieho pojednávania už pod novým č. k. (2 Obo 85/ 2007) na deň 03. 09. 2008. Predvolanie bolo doručené účastníkom začiatkom augusta 2008. Podaním z 11. 08. 2008 právny zástupca žalovaného oznámil, že v termíne od 29. 08. 2000 do 13. 09. 2008 sa nachádza na dovolenke v zahraničí a súčasne odvolaciemu súdu určil, aby termín pojednávania bol stanovený na termín v druhej polovici mesiaca septembra 2008.

Na to predseda senátu listom z 12. 08. 2008 oznámil právnenému zástupcovi žalovaného okrem iného, že

„V terajšom systéme odvolania možnosť návrhov na doplnenie dokazovania, zmeny dôvodov odvolania alebo iných návrhov v danom prípade sú zo zákona neprípustné. Ustanovenie § 101 ods. 2 OSP upravuje postup prvostupňového súdu v súvislosti s účastníkom konania a toto ustanovenie v odvolacom konaní sa použije primerane (§ 211 ods. 2 OSP), teda s tým rozdielom ako je rozdiel medzi postupom prvostupňového a odvolacieho súdu. Je treba, aby ste uviedli do začiatku stanoveného termínu, v čom je potrebná vaša účasť, čo chcete predniesť také, čo doposiaľ prednesené nebolo a ak to bude v súlade so zákonom nie je problémom pojednávanie odročiť. Termín pojednávania dodržaný bude a vaše osobné prekážky odvolací súd neakceptuje“.

Ďalší list zaslal odvolaciemu súdu aj právny zástupca žalovaného (25. 08. 2008) žalobkyňa doručila dňa 14. 08. 2008 návrh na zmenu žalobcu v dôsledku postúpenia pohľadávky, ktorý návrh odvolací súd neakceptoval. Dôvod bol jednoduchý, totiž predmetom tohto sporu nebola pohľadávka, ktorá by sa dala postúpiť, ale odporovateľnosť právneho úkonu a pokiaľ postupník (Slovenská konsolidačná, a. s.) mala dôvod na vstup do tohto sporu a teda preukazovať existenciu dôvodov odporovateľnosti a mala na tom právny záujem, mohla tak urobiť pred súdom prvého stupňa. Odporovací právny úkon nie je sporom o pravosť pohľadávky, vedie sa v rámci neho odlišné dokazovanie, ktoré priamo nesúvisí s incidenčnou žalobou

o pravosť pohľadávky. Preto nebolo možné pripustiť ani zámenu účastníkov (žalobcu) z tohto titulu.

Na to predseda predstavenstva žalovaného Ing. J., bez súčinnosti svojho advokáta, písomným podaním doručeným odvolaciemu súdu 02. 08. 2008 vzniesol námietku zaujatosti voči predsedovi odvolacieho senátu a jeho členkám. Tým docielil zmarenie pojednávania a spisy boli predložené inému senátu (§ 16 ods. 1 OSP) na rozhodnutie o námietke. Iný senát Najvyššieho súdu svojím uznesením z 18. septembra 2008 č. k. 1 Ndob 14/2008 nevidel zákonné dôvody pre vylúčenie senátu 2 Obo z prejednávania veci a preto rozhodol, že z prejednávania veci nie je vylúčený a uznesenie o tom bolo právnomu zástupcovi žalovaného doručené 26. 09. 2008. Na to odvolací súd vytýčil odvolacie pojednávania na deň 29. októbra 2008 a predvolal riadne, ako ostatných účastníkov aj žalovaného prostredníctvom jeho zástupcu JUDr. P.. Tento advokát však doručenkou (vykázanie o doručení predvolania) nevrátil a odvolací súd v tom videl ďalší úmysel o zmarenie pojednávania. Neakceptoval tento postup žalovaného a s poukazom aj na novú úpravu, ku ktorej došlo novelou OSP, zákonom č. 384/2008 Z. z. a možnosť jej použitia aj na veci, ktoré napadli skôr, ale do účinnosti novely 15. 10. 2008 neboli rozhodnuté (§ 372p ods. 1), keď už účasť účastníka za istých okolností sa nevyžaduje, vec prejednal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§10 ods.2, OSP), na pojednávani prejednal vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáhal preskúmania rozhodnutia (§ 212 ods.1, § 214 ods.1. OSP) dospel k záveru, že odvolanie nie je právne dôvodné, prvostupňový súd rozhodol vecne správne, preto jeho rozhodnutie potvrdil (§ 219 OSP).

Týmto procesný postupom dovolacieho súdu bolo vlastne rozhodnuté, že odvolanie je potrebné prejednať duplicitne, keď vecné závery prvšieho (zrušeného) rozsudku neboli dotknuté. Tie sú uvedené vyššie v tomto rozhodnutí a odvolací súd k nim nemá čo dodať.

Procesné podmienky (resp. procesné vady) zákon tak nehodnotí, ako dovolací súd. Účastník bol na pojednávania riadne predvolaný prostredníctvom svojho právneho zástupcu (§ 49 ods. 1 OSP). Zákon jasne upravuje účasť na konaní pri účastníkoch a zvolenom právnom zástupcovi, pokiaľ je ním advokát (§ 18 - § 21, § 24 - § 28 OSP). Ustanovenie § 101 ods. 2 OSP tam uvedené právo priznáva uplatniť účastníkovi a nie právnomu zástupcovi. Aj právo účastníka je obmedzené tým, že súd posúdi či sú dôvody na ospravedlnenie neúčasti účastníka na pojednávani a s tým spojené posúdenie potreby jeho účasti na pojednávani, odvolanie bolo riadne odôvodnené a odvolací súd nepovažoval za potrebné tohto účastníka na pojednávani ešte vypočúť a preto pojednával v jeho neprítomnosti.

Naproti tomu kvalifikovaný právny zástupca má aj iné práva a povinnosti, ako účastník. Na zastupovanie môže splnomocniť substitúta (§ 25 ods. 3 OSP), môže plnomocenstvo vypovedať a zase účastník plnomocenstvo advokáta odvolať, zvlášť keď advokát má iné dôležitejšie záujmy ako je zastupovanie účastníka pred Najvyšším súdom SR.

Neprítomnosť riadne predvolaného účastníka (alebo jeho advokáta, ako zástupcu) na odvolacie pojednávanie nie je dôvodom na zmarenie pojednávania, ak súd účasť účastníka resp. zástupcu nepovažuje za potrebnú. V takom prípade je účasť na pojednávaní ich právom a nie povinnosťou. A to že naložia zo svojím právom tak, že ho nevyužijú nemôže byť dôvodom zmätočnosti (§ 237 písm. f/ OSP). Nemôže byť preto, že iné ustanovenie (§ 101 ods. 2 v spojení s § 211 ods. 2 OSP) takýto postup umožňuje. Môže ísť len o tzv. inú vadu konania, na ktorú dovolací súd neprihliada, pokiaľ nemá za následok nesprávnosť rozhodnutia vo veci (§ 242 ods. 1 druhá veta OSP). V takom prípade sa vyžaduje v dôvodoch uviesť v čom spočíva vecná nesprávnosť rozhodnutia spôsobená neúčasťou ospravedlneného účastníka na odvolacom pojednávaní. Ak porušenie práva účastníka spočíva len v tom, že účastník (advokát) sa pred odvolacím súdom nemohol rečnícky predviesť, dovolací súd toto právo mu môže poskytnúť tým, že nariadi pojednávanie, aby toto právo využil (§ 243a ods. 1 OSP), totiž toto ustanovenie nie je pre okrasu OSP, ale aby sa v prípade potreby využilo a zabránilo sa tým zbytočným priet'ahom. Pri terajšom postupe dovolacieho súdu sa nariaďuje odvolaciemu súdu duplicitne preskúmať vecnú správnosť prvostupňového rozhodnutia.

Dovolací súd svoje zrušujúce rozhodnutie oprel o judikát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 31/1995). Právna veta tohto judikátu znie:

„Choroba účastníka preukázaná lekársky uznanou práceneschopnosťou je dôležitým dôvodom v zmysle § 101 ods. 2 OSP. Ak účastník konania v takomto prípade požiadal včas o odročenie pojednávania, prejednanie veci v jeho neprítomnosti treba kvalifikovať ako odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f OSP.“

Ani na správnom postupe pri vynesení prvého pri opätovnom preskúmaní prvostupňového (napadnutého) rozsudku odvolací súd nemá čo meniť.

Žalobcovi pri potvrdzujúcom rozsudku vzniklo právo na náhradu odvolacích trov, ktoré odvolací súd mu nepriznal, keďže jeho právny zástupca trovy neuplatnil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 29. októbra 2008

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: M. N.